

TEZA: -

WO -162/21

ORZECZENIE

z dnia 10 stycznia 2022 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: **S WSD Leszek Korczak /sprawozdawca/**

Sędziowie: **S WSD Dariusz Smejda**

S WSD Rafał Rybnik

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Waclawa Góreckiego po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2022 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego I. D. obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego popełnieniu czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 230 § 1 kodeksu karnego.

z powodu odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 2 marca 2021 r., sygn. akt D 201/19

orzeka:

1) zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

a) w pkt 1. na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5) ustawy o radcach prawnych, orzeka karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;

b) uchyla pkt 2.;

2) w pozostałym zakresie zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy;

3) zasądza od obwinionej koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem

Dyscyplinarnym w kwocie 1.800 (tysiąc osiemset) zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wpłynęło pismo z dnia 15 stycznia 2019 r., skierowane przez Sąd Okręgowy zawierające odpis wyroku w sprawie karnej prowadzonej przed tym Sądem przeciwko radcy prawnemu I. D., pod sygnaturą akt: IX Ka 1092/18.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych dnia 12 września 2019 r. skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wnioski o ukaranie obwinionej i zarzucił obwinionej I. D., że:

w okresie od końca sierpnia 2008 r. do 29 października 2008 r. wywołując przekonanie E. C. i J. C. o posiadaniu wpływów w organach ścigania, a następnie powołując się na takie wpływy, podjęła się pośrednictwa w korzystnym załatwieniu sprawy o sygn. akt VI Ds. 117/04 prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową przeciwko E. C. i J. C. oraz innym osobom, podejrzanym o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., zobowiązując się wobec E. C. i J. C. początkowo do spowodowania uniknięcia przez nich odpowiedzialności karnej, a następnie spowodowania wymierzenia za zarzucane im w tym postępowaniu przestępstwo kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w zamian za obietnicę otrzymania korzyści majątkowej w kwocie 200.000 zł, którą to korzyść następnie przyjęła od E. C. i J. C. w kwocie 188.000 zł,

tj. popełniła czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 230 § 1 kodeksu karnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych poczynił ustalenia faktyczne, zgodnie z którymi obwiniona I. D. świadczyła pomoc prawną na rzecz E. C. i J. C. w związku z toczącym się przeciwko nim postępowaniem karnym. Sąd Okręgowy ustalił, że w trakcie przedmiotowego postępowania obwiniona dopuściła się popełnienia czynu z art. 230 § 1 kodeksu karnego i na tej podstawie Sąd utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie sygnaturze akt III K 1233/13. Sąd I instancji uznał obwinioną

winną zarzucanego jej czynu, tj. tego, że w okresie od końca sierpnia 2008 r. do 29 października 2008 r. wywołując przekonanie E. C. i J. C. o posiadaniu wpływów w organach ścigania, a następnie powołując się na takie wpływy, podjęła się pośrednictwa w korzystnym załatwieniu sprawy o sygn. akt VI Ds. 117/04, prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową przeciwko E. C. i J. C. oraz innym osobom, podejrzanym o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k., zobowiązując się wobec E. C. i J. C. początkowo do spowodowania uniknięcia przez nich odpowiedzialności karnej, a następnie spowodowania wymierzenia za zarzucane im w tym postępowaniu przestępstwo kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w zamian za obietnicę otrzymania korzyści majątkowej w kwocie 200.000 zł, którą to korzyść następnie przyjęła od E. C. i J. C. w kwocie 188.000 zł - czyli popełnienia czynu z art. 230 § 1 kodeksu karnego.

W konsekwencji powyższego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych, mając na uwadze linię orzeczniczą sądów dyscyplinarnych, zgodnie z którą „w przypadku zarzutu dyscyplinarnego, który jest tożsamy z zarzutem karnym (jak w niniejszej sprawie), organy dyscyplinarne są związane wyrokiem skazującym co do popełnienia przestępstwa (jego znamion) i nie mogą w tym zakresie czynić własnych ustaleń i ocen, a obwiniony nie może w postępowaniu dyscyplinarnym kwestionować faktu popełnienia przestępstwa”, związany był wyrokiem Sądu Rejonowego (...) z dnia 30 sierpnia 2018 r., sygn. akt III K 1233/13, oraz wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 14 stycznia 2019 r., sygn. akt IX Ka 1092/18 i uznał obwinioną za winną zarzucanego jej we wniosku o ukaranie czynu, orzekając karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas pięciu lat oraz zakaz wykonywania przez obwinioną patronatu przez okres lat dziesięciu.

Minister Sprawiedliwości wniósł odwołanie z dnia 13 sierpnia 2021 r. od wyroku Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia marca 2021 r., sygn. akt D 201/19, zaskarżając je na niekorzyść obwinionej w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze dyscyplinarnej. Minister Sprawiedliwości wniósł o zmianę orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego poprzez wymierzenie obwinionej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Minister Sprawiedliwości przedmiotowemu wyrokowi zarzucił na podstawie art. 438 pkt 4 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych rażąca niewspółmierność kary wymierzonej obwinionej w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy radcy prawnego I. D..

W treści uzasadnienia odwołania Minister Sprawiedliwości wskazał, iż kara wymierzona obwinionej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych, uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, w tym w szczególności stopień winy i społecznej szkodliwości popełnionego czynu oraz ustawowe wymagania stawiane radcom prawnym, a także odpowiadające im powszechne oczekiwania była karą nieadekwatną jako karą rażąco łagodną. Wskazać należy, że kara ma realizować cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do sprawcy deliktu dyscyplinarnego, jak również być karą sprawiedliwą w odczuciu społecznym. Duże znaczenie na wymiar kary w ocenie Ministra Sprawiedliwości ma wykonywany przez obwinioną zawód radcy prawnego jako zawód zaufania publicznego. Z tego względu obwiniona szczególnie była obowiązana do przestrzegania prawa jak i ustalonych w społeczeństwie standardów czy zasad etyki i godności. Sąd powszechny orzekł o dopuszczeniu się przez obwinioną popełnienia przestępstwa z art. 230 § 1 k.k., czym doprowadziła do negatywnego postrzegania w społeczeństwie nie tylko zawodu radcy prawnego ale i całego samorządu radcowskiego.

Na tej podstawie, w ocenie Ministra Sprawiedliwości za uzasadniony należy uznać wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych i orzeczenia kary współmiernej do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynu.

Obwiniona złożyła odpowiedź na odwołanie wniesione przez Ministra Sprawiedliwości, z dnia 13 sierpnia 2021 r., od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych, z dnia 2 marca 2021 r., sygn. akt: D/201/19 i wniosła o oddalenie wniesionego odwołania jako niezasadnego. Obwiniona wskazała, że złożone odwołanie jest niezasadne a dokonana ocena co do rażącej niewspółmierności orzeczonej kary dyscyplinarnej była wadliwa wskutek nieuwzględnienia przez Ministra Sprawiedliwości całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu dyscyplinarnym, a którego analiza dokonana przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny doprowadziła do wydania zaskarżonego orzeczenia. Obwiniona w szczególności zwróciła uwagę na złożone wyjaśnienia przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym, jak również przytoczone dowody, w tym przede wszystkim opinie biegłych sądowych powołanych w sprawie karnej przed Sądem Okręgowym, które w ocenie obwinionej nie dawały jednoznacznej odpowiedzi o jej winie w prowadzonym postępowaniu karnym. Obwiniona wskazała także że orzeczona kara przez sąd powszechny jest niezasadne i wydana na podstawie dokonanych przez ten sąd ustaleń będących „w rażącej sprzeczności z materiałem dowodowym, logicznym rozumowaniem oraz doświadczeniem życiowym”. Na tej podstawie obwiniona wskazuje, że nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem Ministra Sprawiedliwości co do

niewspółmierności orzeczonej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych kary.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatrując sprawę w wyniku odwołania Ministra Sprawiedliwości wskazuje, że podziela w całości ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji przyjmując je za własne. Wyższy Sąd Dyscyplinarny jednak w oparciu o ww. ustalenia oraz z uwagi na zasadność zarzutu podniesionego w odwołaniu z dnia 10 stycznia 2022 r. uznał za konieczne zmianę zaskarżonego orzeczenia i wymierzenie obwinionej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

W niniejszej sprawie bezsporne było zarówno sprawstwo jak i wina obwinionej radcy prawnej I. D., zatem do rozstrzygnięcia pozostawało orzeczenie o karze adekwatnej do dokonanego przez obwinioną czynu. Wyższy Sąd Dyscyplinarny po analizie akt sprawy uznał za zasadne odwołanie Ministra Sprawiedliwości w zakresie orzeczenia przez Sąd rażąco niewspółmiernej kary w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy obwinionej i na tej podstawie orzekł karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu przez obwinioną I. D.

Powyższe miało uzasadnienie w analizie zagadnienia „rażąco niewspółmiernej kary” oraz czy okoliczność ta zaistniała w niniejszej sprawie. Sąd wskazuje, że „rażąco niewspółmierna kara oznacza nie dającą się zaakceptować dysproporcje między karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą czyli wystąpienie dysproporcji w należytej realizacji celów zapobiegawczych i wychowawczych kary w kontekście stopnia społecznej szkodliwości czynu”. Sąd w tej kwestii zgodził się ze stanowiskiem wyrażonym w odwołaniu przez Ministra Sprawiedliwości, zgodnie z którym kara wymierzona obwinionej za popełnienie przez nią czynu zabronionego była karą nieadekwatną w zakresie stopnia winy i społecznej szkodliwości a dokonany czyn jest czynem o bardzo dużym ciężarze gatunkowym i szkodliwości z punktu widzenia samorządu radcowskiego i wartości zawodu radcy prawnego. W niniejszym przypadku, w przekonaniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, wystąpiła niewspółmierność kary w zakresie zarzucanego i udowodnionego obwinionej deliktu dyscyplinarnego. W pierwszej kolejności na uwzględnienie zasługiwał fakt, iż obwiniona jako radca prawny wykonuje zawód zaufania publicznego i z tego względu w szczególności zobowiązana jest do działania z poszanowaniem przepisów prawa, jak również

zasad etyki radcy prawnego. Zachowanie obwinionej, za które została skazana w wyroku karnym, naruszyło zaufanie do radcy prawnego I. D. ale także podważyło autorytet do całego samorządu radcowskiego. Nie bez znaczenia dla wymierzenia obwinionej kary jest także rodzaj dokonanego przez nią czynu a tj. powołanie się na wpływy celem uzyskania korzyści materialnych. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego czyn taki stanowi o naruszeniu przez obwinioną godności radcy prawnego oraz wpływa negatywnie na postrzeganie całego samorządu radcowskiego w opinii publicznej. Działanie powyższe było działaniem celowym, opierającym się na niewiedzy reprezentowanych w postępowaniu karnym Klientów obwinionej. Powyższe powodowało, że w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jakakolwiek inna kara niż wydalenie z zawodu radcy prawnego za popełniony przez obwinioną czyn byłaby karą rażąco niesprawiedliwą. Także kara zawieszenia w wykonywaniu zawodu na okres pięciu lat.

Natomiast w zakresie podnoszonych przez obwinioną argumentów co do jej oceny treści powoływanych przez nią opinii biegłych sądowych, jakoby nie stanowiły one dowodów w sprawie potwierdzających popełnienie przez nią przestępstwa, podkreślić należy fakt, iż Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie zajmował się tym zagadnieniem przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy. Wyższy Sąd Dyscyplinarny miał przy tym na względzie art. 8 § 2 k.p.k. mający odpowiednie zastosowanie z racji art. 74¹ ustawy radcach prawnych. Powoływany przepis procedury karnej stanowi, że prawomocne rozstrzygnięcia sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny są dla sądu wiążące. Powyższe oznacza, że sąd dyscyplinarny nie może orzec odmiennie niż sąd karny, że dany czyn nie stanowi przestępstwa w przypadku wyroku skazującego, bądź że stanowi przestępstwo w przypadku wyroku uniewinniającego. W przedmiotowej sprawie mieliśmy do czynienia z karnym wyrokiem skazującym. Na tej podstawie, Wyższy Sąd dyscyplinarny przy orzekaniu oparł się na wydanym przez sąd powszechny skazującym wyroku karnym, które poprzedzone było także postępowaniem dowodowym. Nieskuteczne okazało się także odwołanie do sądu II instancji, który to sąd utrzymał w mocy zaskarżone przez obwinioną orzeczenie. Powyższe okoliczności, w tym także motywy przytoczone w odwołaniu Ministra Sprawiedliwości, doprowadziły do uznania za zasadne dokonanie zmiany wydanego orzeczenia w zakresie rozmiaru zasądzonej kary. Sąd wziął także pod uwagę cel kary jaki ma spełniać i uznał, iż wymierzona kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu jest karą łagodną za dopuszczenie się przez obwinioną przewinienia dyscyplinarnego.

W świetle powołanego zarzutu i jego uzasadnienia, wniosek o zmianę orzeczenia wymierzenie obwinionej kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego okazał się być uzasadniony.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. ustawy o radcach prawnych oraz zgodnie z uchwałą KRRP nr 86/IX/2015 z 20 marca z 2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego i zasądził od obwinionej koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.800 (tysiąc osiemset) zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych .

**UZASADNIENIE ZDANIA ODREBNEGO SĘDZIEGO WYŻSZEGO SĄDU
DYSCYPLINARNEGO LESZKA KORCZAKA**

**ZGŁOSZONEGO DO ORZECZENIA WYŻSZEGO SĄDU DYSCYPLINARNEGO
Z DNIA 10 STYCZNIA 2022 R. (SYGN. AKT WO -162/21)**

W wyniku odwołania złożonego przez Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 2 marca 2021 r., sygn. akt D 201/19 Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzeczeniem z dnia 10 stycznia 2022 r. zmienił zaskarżone orzeczenie w punkcie 1 i orzekł karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego. Przedmiotową karą orzeczono w miejsce orzeczonej kary zawieszenia radcy prawnego I. D. na okres pięciu lat.

Minister Sprawiedliwości w złożonym odwołaniu zarzucił na podstawie art. 438 pkt 4 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych rażąco niewspółmierność kary wymierzonej obwinionej w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego deliktu dyscyplinarnego i stopnia winy radcy prawnego I. D. W uzasadnieniu odwołania Minister Sprawiedliwości wskazał, iż kara wymierzona obwinionej przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych, uwzględniając wszystkie okoliczności sprawy, w tym w szczególności stopień winy i społecznej szkodliwości popełnionego czynu oraz ustawowe wymagania stawiane radcom prawnym, a także odpowiadające im powszechne oczekiwania była karą nieadekwatną jako karą rażąco łagodną.

Powyzszą ocenę kary podzieliła większość składu orzekającego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zmieniając karę z pięcioletniego zawieszenia na karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego I. D. W uzasadnieniu orzeczenia stwierdzono, że w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jakakolwiek inna kara niż wydalenie z zawodu radcy prawnego za popełniony przez obwinioną czyn byłaby karą rażąco niesprawiedliwą, w tym także kara

zawieszenia w wykonywaniu zawodu na okres pięciu lat. Argumentując zmianę orzeczenia w uzasadnieniu wskazywano, że zachowanie obwinionej naruszyło zaufanie do radcy prawnego, ale także podważyło autorytet do całego samorządu radcowskiego. Nie bez znaczenia dla wymierzenia obwinionej kary jest także rodzaj dokonanego przez nią czynu, tj. powołanie się na wpływy celem uzyskania korzyści materialnych. Czyn taki stanowi o naruszeniu przez obwinioną godności radcy przewidzianego w art. 438 pkt 4 kodeksu postępowania karnego nie powinno służyć korekcie wymiaru kary na bardziej odpowiednią, ale ma umożliwić odwołującemu się wyeliminowanie z obrotu prawnego kary, która ze względu na swą rażącą niewspółmierność w żadnym razie nie może się ostać. Praktyczna różnica w skutkach dla radcy prawnego pomiędzy pięcioletnim zawieszeniem a pozbawieniem prawa do wykonywania zawodu w wyniku zapadłego orzeczenia której istnieje możliwość ubiegania się o ponowny wpis po upływie dziesięciu lat nie jest tak wielka - a już z pewnością rażąco wielka.

Reasumując przyczyną złożenia zdania odrębnego było uznanie, że orzeczone przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w stosunku do radcy prawnego kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na okres 5 lat była wprawdzie karą nieadekwatną, może nawet niewspółmierną, ale nie była karą niewspółmierną w stopniu rażącym. W ocenie zgłaszającego zdanie odrębne w zaistniałym stanie faktycznym zmiana kary zawieszenia na okres pięciu lat na karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu miała miejsce z naruszeniem art. 438 pkt 4 kodeksu postępowania karnego, albowiem nie prowadziła do wyeliminowania z obrotu prawnego kary niewspółmiernie rażąco łagodnej a jedynie doprowadziła do zastosowania kary bardziej adekwatnej uwzględniając stopień zawinienia oraz społeczną szkodliwość czynu. O karze zbyt łagodnej w rażącym stopniu można byłoby mówić w przypadku zastosowania kary upomnienia, kary nagany, kary pieniężnej a nawet kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na okres do jednego roku, a nie w sytuacji orzeczenia kary w jej górnej granicy ustawowego zagrożenia - 5 lat ze wszystkimi konsekwencjami dla ukaranego radcy prawnego w tym zakresie.